

PŘEDBĚŽNÁ A METODICKÁ SDĚLENÍ

OSOBNOSTNÍ DOTAZNÍK BOD(h)

S. KRATOCHVIL

Katedra psychologie, Brno

Osobnostní dotazník, nazvaný Brněnský osobnostní dotazník horizontální [BOD(h)], byl sestaven na základě výsledků ankety, zjišťující požadavky psychiatrů na psychologické vyšetření osobnosti, která byla provedena v psychiatrických zařízeních jihomoravského kraje (1). Slouží ke kvalitativnímu rozboru základních složek osobnosti v příčném průřezu. Obsahuje na 11 stranách sešitu formátu A4 celkem 160 systematicky seřazených položek vždy s několika odstupňovanými formulacemi, z nichž se má správná podtrhnout a nesprávné škrtnout, a s mezerami pro ev. připsání vlastních formulací zkoušené osoby.

Příklad:

4. Jsem horkokrevný a vznětlivý — méně vznětlivý — úplně klidás.
35. Myslím si, že život je krásný — že se v životě střídají chvíle pěkné a zlé — většinou si myslím, že život nestojí za nic.

Dotazník zachycuje následující složky osobnosti (číslo udává, kolik položek se k příslušné kategorii vztahuje):

1. temperament (jako souhrn emočních prožitků a reakcí) 30
2. charakter (jako souhrn postojů a volných rysů) 41
3. potřeby a zájmy (jako motivační faktory) 17
4. schopnosti a nadání (jako dispoziční vlastnosti) 3
5. vědomosti, dovednosti, zvyky (jako vlastnosti získané učením) 9
K tomu přistupují
6. psychopatologické rysy, neurastenic-
ké, hypochondrické, psychastenic-
ké,

schizoídní, anxiózní, fobické, obsedantní, paranoidní, depresivní cykloidní a hysterické 35

7. zhodnocení struktury osobnosti, její kontinuity, diferencovanosti a harmoničnosti 4

Při sestavování dotazníku byly zčásti vybrány vhodné teze ze známých dotazníků psychometrických a byly k nim vytvořeny odstupňované formulace, zčásti byly vytvořeny formulace nové. Jediným měřitelným skóre je skóre upřímnosti, jehož otázky jsou v dotazníku rozloženy jako každá desátá otázka. Vlastní dotazník není konstruován jako nástroj kvantitativního měření a teze týkající se vlastností osobnosti se již nijak nevyčísľují, nýbrž používají se přímo pro rozbor a nález. Jsou v dotazníku seřazeny systematicky za sebou podle výše uvedených osobnostních složek, ovšem bez příslušných rozčleňujících nadpisů. Přehledné orientaci slouží klíč.

Na II. psychologickém sjezdu bylo referováno o předběžných zkušenostech při vyšetření 70 pacientů s první cyklostylovanou verzí dotazníku (2). Nynější druhá verze byla o 10 položek rozšířena, některé formulace upraveny a dotazník byl vytištěn v grafické úpravě, usnadňující interpretaci.

Na základě dosavadních zkušeností na psychiatrické klinice v Brně a v psychiatrické léčebně v Kroměříži se zdá, že dotazník zaplňuje v rutinní klinické psychodiagnostické praxi určitou mezeru. Přináší bohatý a učeněný materiál ke stylizování nálezu s popisem širokého spektra normálních i patologických vlastností osobnosti. V testové diagnostické baterii je spolu s explorací dobrým doplňkem a protiváhou testů projekčních a dotazníků psychometrických.

Vzor tištěného formuláře i cyklostylovaný manuál jsou k dispozici u autora.

LITERATURA

1. Jaroš, M., Kratochvíl, S., Požadavky na rutinní psychologické vyšetření osobnosti v klinické praxi. (V rukopise.)

2. Kratochvíl, S., Jaroš, M., Rutinní posuzování osobnosti dospělých v klinické praxi. Sborník II. celost. psychol. sjezdu 1964 (v tisku).

РЕЗЮМЕ

Личности анкета

БЛА (r)

С. Кратохвил

Приводится краткое описание брненской личностной анкеты (горизонтальной), которая применяется для качественного анализа основных компонентов личности. Анкета содержит 160 систематически распределенных пунктов с несколькими формуляциями, правильная из которых должна быть подчеркнута, а неправильная зачеркнута. Анкета сосредотачивается на следующие компоненты личности: темперамент, характер, потребности и интересы, способности, знания и привычки, психопатологические черты и общая структура личности. Образец напечатанного формуляра и гектографированного указателя может предоставить автор.

SUMMARY

Personality Questionnaire
BOD (h)

S. Kratochvíl

The author describes briefly the Brno horizontal personality questionnaire, which serves for the qualitative analysis of the basic personality components. It contains 160 systematically arranged items with several graded formulations, of which the correct one ought to be underlined and the incorrect one crossed out. The questionnaire is focussed on the following personality components: temperament, character, needs and interests, abilities, knowledge and habits, psychopathological traits and the general personality structure. The sample of the printed form and the mimeographed manual are available from the author.